

د ستراتژیکو او سیمه ییزو څېړنو مرکز

تحليل هفته

شماره: ۳۱۳ (از ۱۲ الی ۱۹ اسد ۱۳۹۸ هـ ش)

این نشریه مجموعه تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، امنیتی، اقتصادی و اجتماعی هفته‌واری است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی، توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی تهیه و نشر می‌گردد، تا نهادهای سیاست‌گذار و مراجع پالیسی‌ساز از آن استفاده نمایند.

آنچه در این شماره می‌خوانید:

روز جهانی جوانان و مشکلات بی پایان جوانان افغانستان

- ۱..... چالش‌های عمده در برابر جوانان کشور
- ۲..... بی‌کاری
- ۳..... چالش‌های تحصیلی
- ۳..... بی‌امنیتی
- ۳..... چرا پالیسی ملی جوانان نتوانسته چیزی از مشکلات جوانان ما بکاهد؟

د سولې په درشل کې ولې ملکي وگړو مرگ ژوبله زیاته شوي؟

- ۴..... نوي جگړه ییز تاوتریخوالي ته لنډه کتنه
- ۵..... د ملکي مرگ ژوبلې بېروني ییز لاملونه
- ۶..... د ملکي مرگ ژوبلې کورني لاملونه
- ۷..... پایله

روز جهانی جوانان و مشکلات بی پایان جوانان افغانستان

21 اسد سال جاری اگر از یک طرف مصادف است با روز های مبارک عید سعید اضحی، از طرف دیگر؛ در تقویم جهانی به عنوان روز جهانی جوانان نامیده شده است. با استفاده از فرصت، حلول عید سعید اضحی 1440 ه ق را به فرد، فرد هموطنان و کافه امت اسلامی تبریک و تهنیت عرض نموده خوشی و سعادت دو جهانی را برایشان آرزومندیم.

متأسفانه جوانان افغانستان در حالی از روز خود شان تجلیل به عمل می آورند که زندگی شان با جوانان کشورهای دیگر، زمین تا آسمان فرق دارد. چالش های متعدد از جمله: فقر، بیکاری، جنگ و بی امنیتی زندگی جوانان ما را مانند دیگر اقشار جامعه؛ تلخ ساخته است. شماره حاضر تحلیل را روی مشکلات فراروی جوانان به این امید متمرکز ساخته ایم که اگر الله متعال خواسته باشد، صلح به وطن ما بازگشته؛ همه اقشار جامعه، به خصوص جوانان ما صاحب زندگی آرام و با سعادت شوند.

چالشهای عمده در برابر جوانان کشور

به اساس سروی انستیتیوت امریکایی برای صلح؛ 63.7 فیصد نفوس افغانستان را جوانان تشکیل می دهد. همچنان، بر اساس معلومات وزارت اطلاعات و فرهنگ، 63 در صد از نفوس افغانستان را جوانان تحت 25 سال تشکیل می دهد، اما آقای سرور دانش؛ معاون رئیس جمهور کشور و رئیس اسبق کمیسیون نظارت از تطبیق و هم آهنگی پالیسی ملی جوانان کشور، این فیصدی را 67 در صد می داند. بناً، جامعه افغانی از لحاظ ترکیب عمری شهروندان خویش؛

جامعه جوان می باشد و وقتی درینجا از مشکلات جوانان صحبت می کنیم، معنی اش آنست که از مشکلات بیش از 60 فیصد از نفوس کشور صحبت می نماییم.

رادیوی آزادی در ماه اسد سال 1391 هـ ش سروی ای را در پایتخت و چند ولایت افغانستان در رابطه به مشکلاتی که جوانان با آن روبرو می باشند براه انداخته بود. طی این سروی؛ اکثریت قاطع جوانان شامل سروی؛ بی کاری، محدودیت فرصت های تحصیلی و بی امنیتی را به ترتیب به عنوان سه چالش عمده ای که با آنها دست و پنجه نرم می کنند؛ معرفی نموده بودند. متأسفانه بعد از مرور 7 سال از آنوقت؛ هنوز هم این مثلث شوم به حال خود باقی بوده و هیچ گونه پیشرفتی در جهت حل آن ها صورت نگرفته است.

بی کاری

جوان که در اجتماع قادر به کار کردن باشد و قدرت لازم برای کار کردن داشته باشد، اما فرصتی برای کار نداشته باشد، بی کار خوانده می شود. بی کاری نیز یکی از چالش های مهم در برابر جوانان شمرده می شود که بطور مستقیم با امنیت کشور نیز رابطه دارد. در طول ۱۸ سال گذشته با وجود ملیاردها دالر کمک جامعه جهانی، برای اشتغال زایی دراز مدت در کشور، کار لازم صورت نگرفته است.

بر بنیاد آمار بانک جهانی، از مجموع قوه کاری در افغانستان ۴.۶ درصد آنان در سال ۲۰۰۱ میلادی بی کار بودند. در سال های ۲۰۰۲ و ۲۰۰۳ میلادی این رقم به ۴.۶ و ۴.۹ درصد رسید. در سال ۲۰۰۴ میلادی درصدی بی کاری در کشور به ۴.۵ نزول کرد، ولی در سال ۲۰۰۵ بار دیگر به ۸.۵ درصد افزایش یافت و از آن بعد نرخ بی کاری در افغانستان روبه افزایش بوده است

در سال ۲۰۱۴ میلادی وزارت کار، امور اجتماعی، شهداء و معلولین افغانستان اعلام کرد که از جمله ۱۰ میلیون افراد واجد شرایط کار در افغانستان، حدود ۸۰۰ هزار آن در بی کاری مطلق به سر می برند. ولی آمار تازه بانک جهانی نشان می دهد که در سال های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ میلادی نزدیک به سه میلیون نفر در افغانستان بی کار بودند که بیشتر آنها را جوانان تشکیل می دادند.

همه ساله ده ها هزار جوان از پوهنتون های دولتی و خصوصی در افغانستان فارغ می شوند و به دلیل نبود زمینه های کاری و یا هم به دلیل فساد گسترده در ارگان های دولتی، به جمعیت بی کاران در کشور افزوده می شود. در حال حاضر بیکاری یک مشکل اساسی فراراه جوانان است. شمار زیادی از جوانان پس از فراغت از دانشگاه ها، بیکار می مانند به دلیل بیکاری، مجبور به مهاجرت می شوند یا هم با گروه های تبه کار یکجا می شود.

چالش های تحصیلی

تحصیل یعنی متخصص شدن در یک بخش مورد علاقه که مشکل جوانان در این بخش خیلی ها پیچیده و پر جنجال است تعدادی زیاد جوانان در شرایط جنگی بزرگ شده اند که نتوانسته اند به شکل که ضرورت جامعه و مارکیت کار است تحصیل کنند. تحصیلات معیاری که ویژگی جهانی را داشته باشد، هنوز به دسترس جوانان افغانستان نیست، یعنی از دانشگاه های افغانستان که فارغ التحصیل می شود، آن معیار جهانی کیفیت علمی را ندارد یا وقتی برای ادامه تحصیل به خارج از کشور می رود با مشکلات متعددی روبرو می شود. از این رو عدم موجودیت یک استراتژی ملی

برای آموزش؛ ضعف مدیریتی در وزارت تحصیلات عالی افغانستان؛ کهنه بودن و عدم هم‌خوانی نصاب تحصیلات عالی با ضرورت‌های مارکیت کار؛ عدم موجودیت هماهنگی در جذب محصلین نظر به نیاز بازار کار؛ کمبود وسایل تعلیم و تعلم در نهادهای تحصیلات عالی؛ نظارت ضعیف در نهادهای تحصیلات عالی؛ کمبود کادرهای مسلکی و علمی و کادرهای تدریسی متفرغ و شایسته؛ رکود تحقیقات علمی و عدم موجودیت تأسیسات زیربنایی برای بحث و تحقیق علمی، موجودیت مشکلات مذکور و سایر مشکلات بنیادی در تحصیلات عالی افغانستان، باعث شده که نه تنها فارغ التحصیلان مبدل به عناصر کارآمد و موثر در جامعه نشوند، بلکه در بسیاری موارد جوان و سرنوشت جوانان به جدی‌ترین معضل اجتماعی نیز مبدل گردیده است. و موضوع بورسیه که به افغانستان از طرف کشورهای مختلف جهان داده می‌شود، یک فرصت بزرگ است برای جوانان کشور اما این فرصت در اثر ضعف اداره و فساد اداری به گونه مؤثر استفاده نشده است توزیع بورسیه‌ها به افراد مستحق و واجد شرایط، خیلی با اهمیت می‌باشد که متأسفانه در افغانستان بورسیه به اهل شان داده نمی‌شود که این یک معضله جدی در برابر جوانان کشور است. هر سال بیش از دو صد هزار جوان در پروسه کانکور اشتراک می‌کند از این رقم ۳۰ فیصد شان به تحصیلات عالی دولتی راه می‌یابد باقی شان بی‌نتیجه باقی می‌ماند، و یا هم در بدل پرداخت فیس به مؤسسات خصوصی می‌روند.

بی‌امینیتی

ناامنی‌ها و ادامه جنگ در افغانستان یکی از عوامل مهمی به شمار می‌رود که زنده‌گی جوانان این کشور را تحت سایه خود درآورده است و به دلیل آن افغانستان با بحران فقر و بی‌کاری مواجه است. در حال حاضر نزدیک به نیمی از خاک افغانستان تحت کنترل مخالفین مسلح دولت است، جغرافیای جنگ گسترش یافته، حملات هوایی و تلفات ملکی بگونه بی‌پیشینه افزایش یافته است؛ چنانچه تنها در سال ۲۰۱۸ م حدود ۱۰۹۹۳ فرد ملکی در جنگ افغانستان کشته و زخمی شده بودند. همچنان به دلیل جنگ و ناامنی ده‌ها هزار خانواده از سرزمین‌های اصلی شان بی‌جا شده‌اند، سرمایه‌ها و کاروبارهای خویش را از دست داده‌اند و اکنون در حالت بیجاشده‌گی در شرایطی ناگواری زنده‌گی خویش را به پیش می‌برند.

از سوی هم در وضعیت کنونی وخیم امنیتی و جنگ، علاوه از این که وضعیت مذکور باعث فرار جوانان از افغانستان شده، ناامنی سبب عدم سرمایه‌گذاری در بخش‌های زیربنایی که قدرت جذب نیروی کار (جوانان) را دارند، افغانستان را با بحران بی‌کاری و فقر مواجه کرده است.

چرا پالیسی ملی جوانان نتوانسته چیزی از مشکلات جوانان ما بکاهد؟

به حجم مشکلات جوانان کشور، در حالی افزونی به عمل می‌آید که دولت افغانستان سالها قبل، طرحی بخاطر انکشاف استعداد های جوانان و مشارکت شان در حیات سیاسی و اجتماعی آنها ایجاد و مورد تطبیق قرارداد شده است. این طرح که به نام "پالیسی ملی" یا "استراتژی ملی جوانان افغانستان" یاد می‌شود، توسط معینیت امور جوانان وزارت اطلاعات و فرهنگ با همکاری وزارت های: عدلیه، مالیه، صحت عامه، کار امور اجتماعی شهدا و معلولین، ارشاد، حج و اوقاف، امور زنان، مبارزه با مواد مخدر، اداره مستقل ارگانهای محل، کمیسیون مستقل حقوق بشر،

کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی، اداره مرکزی احصاییه، ریاست عمومی تربیت بدنی و کمیته ملی المپیک و مجتمع جامعه مدنی افغانستان تدوین و از سال 1395 هـ ش مورد اجراء قرار گرفته است. هدف از طرح و تدوین پالیسی ملی جوانان، رسیدگی سیستماتیک و همه شمول ادارات ذیربط دولتی و نهاد ها و سازمان های غیر دولتی به مشکلات جوانان، طرح و تطبیق برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت به منظور رشد و توسعه استعداد ها، مهارت ها و توانایی ها در عرصه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در کشور خوانده شده است. این استراتژی در هشت محور ساخته شده، چهار محور اصلی این استراتژی در مورد صحت، معارف، اشتغال زایی و مشارکت جوانان؛ و چهار محور دیگر نیز شامل تساوی جنسیتی، صلح و امنیت، محیط زیست و ورزش می باشد. در ظاهر امر، هیچ عرصه ای از عرصه های مهم زندگی جوانان ازین پالیسی بیرون نمانده، اما در عمل، تأثیرات چندانی بر روند زندگی نسل جوان کشور و کم ساختن مشکلات ایشان نداشته است.

اگر بحث امنیت را خارج از توان حکومت فرض کنیم؛ حد اقل در دو عرصهء کار یابی و تعلیم و تحصیل باید حکومت افغانستان مسئولیتش را در برابر نسل جوان کشور به وجه احسن انجام می داد که متأسفانه چنین نشده است. در بخشی از سند پالیسی ملی برای جوانان، زیر عنوان "اشتغال زایی برای جوانان" می خوانیم که: "ادارات انکشافی، تعلیمی و تعلیمات تخنیکی و مسلکی که مربوط دولت و مؤسسات غیر دولتی اند، در هم آهنگی با هم زمینه های وسیع کاریابی را مطابق برنامه های ملی انکشافی، تنظیم منابع بشری و بازار کار برای جوانان و نوجوانان کشور مساعد سازد." در ادامه، از ساختن "استراتژی واقعینانه و چند بعدی اشتغال زایی برای رفع مشکل بیکاری جوانان" صحبت شده و چوکات های آنرا با موارد 12 گانه مشخص می سازد. اما متأسفانه تا امروز بخش اعظم این موارد معطل بوده و در ساحهء عمل چیز زیادی از آنها دیده نمی شود.

به طور مثال در بند 3 گفته شده: "فراهم آوری زمینهء کار برای جوانان در سکتور رسمی عامه و شفافیت در استخدام." درحالیکه عملاً چنین نیست و فرصت های کاری در سکتور دولتی فقط برای جوانانی مساعد است که نوعی ارتباط با گروپ حاکم دارند، حتی جوانانی نیز دیده شده اند که به برکت ارتباط سیاسی با حلقهات حکومتی؛ طی یک سال چند بار از یک وظیفه به وظیفهء دیگر و از یک موقعیت به موقعیت بهتر انتقال یافته اند. در حالیکه اکثریت مطلق جوانان، ازین مزایا محروم بوده، روز به روز فرصت استخدام در ادارات دولتی برای شان کمتر شده می رود.

همچنان در بند 10 از "توسعهء فرصت های کاری مناسب برای جوانان در خارج از کشور و انکشاف برنامه های خاص برای جذب مجدد آنها در داخل کشور" یاد آوری شده است. در حالیکه هیچگونه اقدام ملموسی درین زمینه صورت نگرفته، نه کسی از طریق برنامه دولتی بخاطر کار به خارج از وطن رفته و نه هم روی زمینهء جذب مجدد شان در داخل کشور کاری صورت گرفته است. اگر چنین می بود؛ طی چند سال گذشته صدها هزار جوان ما مجبور به مهاجرت به کشور های اروپایی نمی شدند.

همچنان در بند 11 تحت عنوان "تعلیم، آموزش و تعلیمات تخنیکی و مسلکی در مورد زمینه های تحصیلی چنین تصریح شده: مساعد ساختن زمینه های بیشتر تحصیلات عالی به خصوص برای جوانان دهاتی، اعم از زن و مرد و بلند بردن ظرفیت های شاگردان جهت آمادگی برای تحصیلات عالی." این درحالیست که جوانان دهاتی کمترین

سهمی در اداره های دولتی تحصیلات عالی کشور دارند و حکومت هیچ نوع توجهی بخاطر ارتقای سطح تعلیمی آنها و آماده شدن شان بخاطر حصول کامیابی در امتحان کانکور، روی دست ندارد، بلکه تمام ایشان با کوششهای شخصی خود شان به پیش می روند. شاید یگانه کارنامهء حکومت وحدت ملی درین زمینه؛ تخصیص 25 فیصد از کرسی های بعضی فاکولته ها، به ولایات عقب مانده بوده باشد که متأسفانه در موجودیت فساد گسترده، دسترسی مستحقین اصلی به این کرسی ها هم چندان محتمل به نظر نمی رسد.

با در نظر داشت مشکلات روز افزون جوانان کشور، وقت آن رسیده تا معینیت امور جوانان روی پالیسی جدیدی کار نماید. پالیسی ای که از یک طرف با اهداف انکشاف پایدار (SDG) سازمان ملل متحد همخوانی داشته باشد و از جانب دیگر، خواستها و نیازهای حقیقی جوانان افغانستان در آن رعایت شده باشد. پالیسی جدید باید قبل از مشکلات دیگر، به مشکل کار یابی، مشکلات تعلیمی تحصیلی و مشکل تأمین امنیت جوانان کشور، حلول واقعی و عاجل پیشبینی نماید.

د سولې په درشل کې ولې د ملکي وگړو مرگ ژوبله زياته شوې؟

یوناما یا په افغانستان کې د ملگرو ملتونو سیاسي استازولۍ په خپل نوي راپور کې، تېره جولای میاشت ملکي وگړو ته د مرگ ژوبلې اړولو خونړۍ میاشت یاده کړې چې په وینا یې شاوخوا ۱۵۰۰ ملکي وگړو ته پکې مرگ ژوبله اوښتې. که له یوې خوا د سولې په هکله خبرې اترې یو هیله بڅښوونکي پړاو ته رسیدلي، خو په ورته وخت کې په هېواد کې جگړې لاپسې زور اخیستی او د ملکي وگړو مرگ ژوبلې کچه یې هم خورا لوړه کړې. دا چې د سولې په دې هیله بڅښوونکي پړاو کې ولې ملکي مرگ ژوبله زیاته شوې؟ په نړیوالو، سیمه ییزو او کورنیو لاملونو یې په دې تحلیل کې شننه شوې.

نوي جگړه ییز تاوتریخوالي ته لنډه کتنه

دا چې د افغان سولې په اړه د طالب مشرانو او امریکایي چارواکو ترمنځ د ناستو او غونډو وروسته هیله بڅښوونکي او ښه پرمختگونو په اړه راپورونه مخې ته راځي، خو بلخوا په ورته وخت کې د جگړې ډگر کې تاوتریخوالي هم زور اخیستی. د یوناما د نوي راپور پر بنسټ د ۲۰۱۹ میلادي کال لومړۍ نیمایي دویمه ربع کې د اولې هغې په پرتله د تاوتریخوالي په برخه کې د ملکي وگړو مرگ ژوبله ۲۷ سلنه زیاته شوې ده. د یاد راپور پر بنسټ د ۲۰۱۹ کال په لومړۍ نیمایي کې شاوخوا ۳۸۱۲ ملکي وگړو ته مرگ ژوبله اوښتې، چې له دې جملې څخه د طالبانو په پرتله حکومت پلوه ځواکونو ډېره مرگ ژوبله اړولې.

د ملکي مرگ ژوبلې بیروني لاملونه

د افغان سولې په برخه کې د پخوا په پرتله اوس د سیمه ییزو او نړیوالو قدرتونو گټې ډېرې څرگندې شوي، او هر هغه هېواد چې د افغان سولې په برخه کې د خپلو سیمه ییزو او نړیوالو سیالانو په پرتله ځان منزوي وگوري، په افغان سوله کې د نه همکارۍ گواښونه کوي، او بلخوا غواړي خپلې سیمه ییزې ستونزې د افغان سولې سره غوټه کړي ترڅو خپلې

ستونزې د افغان سولې په بدله کې هوارې کړي. د بېلگې په توگه امريکا د کشمير په مسئله کې د هند او پاکستان ترمنځ درېيم گړيتوب ته په دې توگه ليوالتيا وښوده چې پاکستان به د افغان سولې علاوه د امريکايي ځواکونو وتلو کې له ياد هېواد سره مرسته کوي او همدارنگه امريکا ته د پاکستاني لوري د وروستي سفر اجندا مهم اړخ چې افغان سوله کې همکاري يادېدله، په دې شرط وه چې گواکې ياد هېواد به د کشمير په مسئله کې د امريکا پاملرنه او مرسته راجلب کړي. که څه هم په لومړيو کې ولسمشر ډونالډ ټرمپ په ښکاره توگه د کشمير په مسئله کې پاکستان سره د مرستې ټټر ووايه، چې په دې اړه هند نه يوازې خپل پراخه غبرگون وښود، بلکې وليدل شول چې هند لوري ته کشمير په اړه يې وروستۍ پرېکړې وکړې، او پاکستان هم يادې پرېکړې د افغان سولې موضوع سره تړلې وبللې، او په افغان سوله کې يې د نه همکارۍ گواښونه وکړل. په دې توگه يو ځل بيا افغان سوله د نړيوالو او سيمه ييزو سياليو ښکار شوه او په افغانستان کې پراخه تاوتریخوالي ته لاره هواره کړه، چې په پايله کې ملکي مرگ ژوبله هم ورسره لوړې کچې ته ورسېده.

د ملکي مرگ ژوبلې کورني لاملونه

په داسې حال کې چې په دوحه کې د امريکا او طالبانو ترمنځ د خبرو اترو ترڅنگ بين الافغاني خبرې اترې هم ترسره شوې، او په پايله کې ژمنه وشوه، چې حکومتي ځواکونه او طالب لوری به د ملکي وگړو مرگ ژوبلې کچې رابښکته کولو کې کوتلي گامونه اخلي، خو په وروستيو کې وليدل شول چې تاوتریخوالي لاسپې زور واخيست او د روانې جگړې زياتره قربانيان ملکي وگړي وي. د سولې په دغه روان درشل کې د تاوتریخوالي زياتېدل ځکه د حيرانتيا خبره نه ده، چې د نړۍ په سطحه دا ثابته شوې، چې کله هم د دوو لوريو ترمنځ د سولې خبرې اترې پيل شي تاوتریخوالی ورسره زور اخلي، او هر لوری کوشن کوي چې خپل اړخ ځواکمن وښيي او زيات امتيازات ترلاسه کړي. افغان دولت او افغان طالبان هم د تاوتریخوالي کچې لوړولو په ترڅ کې غواړي چې ځان ځواکمن وښيي او ډېر امتيازات ترلاسه کړي. مگر افغان طالبان امتيازات او دوه ډوله امتيازات ترلاسه کول غواړي، يو دا چې امريکايي ځواکونه له افغانستان څخه ووځي، او د جگړې گټلو امتياز اخلي، بل دا چې د افغان حکومت نه منلو باندې ټينگار، او د افغان حکومت سره خبرې اترې نه کول، ترڅو د هېواد په سطحه شته کمزوری نظام له منځه ولاړ شي او د هغې په ځای د طالبانو د خوښې اسلامي امارت رامنځ ته شي. نو ځکه يې په اوس وخت کې جگړې ته زور ورکړی. بلخوا افغان حکومت چې د سولې په نسبت ټاکنو ته لومړيتوب ورکوي، د لنډ مهالي حکومت رامنځ ته کېدل د ۱۸ کلنو لاسته راوړنو او شته نظام پر وړاندې زياتی گڼي. خپلو چاڼيزو او هوايي عملياتو ته يې د پخوا په پرتله ډېر زور ورکړی، چې د میدان وردگ، لوگر او د هېواد په يو شمېر نورو سيمو کې د طالبانو په پرتله ډېره مرگ ژوبله اړولې. د افغان حکومت لخوا د وروستيو عملياتو پراخوالی ښايي له دې امله وي ترڅو خپل ځان ځواکمن وښيي او افغان طالبانو سره د مخامخ خبرو اترو کولو او په ترڅ کې د قدرت غځولو امتياز ترلاسه کړي. دا چې د دواړو لوريو لخوا د يادو شويو امتيازاتو غوښتلو په پار په هېواد کې جگړې لاسپې زور اخيستی، د دواړو لوريو وسله والو ترڅنگ د جگړې ډېری قربانيان ملکي وگړي وي. د ملکي وگړو مرگ ژوبلې زياتوالی بل لامل په هېواد کې د بهرنيانو په مرسته هغه کورنۍ ډلې دي چې خپلې گټې يې په جگړه کې نغښتي او کله چې د سولې په هکله هيلې راپورته شي هغوی غواړي چې په ملکي خلکو خپلې حملې زياتې کړي ترڅو د سولې

په هکله خنډونه جوړ او جگړه دوام ومومي، لکه يوه اونۍ وړاندې په فراه ولايت کې د ملکي مسافرو يو بس په نخښه شو چې ټول قربانيان يې ملکي وگړي وو او پره يې هيڅ وسله والې ډلې په غاړه وانخيسته، او ټول قربانيان يې عام وگړي وو. بله ستره وېره چې د سولې په وړاندې ستر خنډ او د ملکي وگړو د مرگ ژوبلې زياتوالي ستر لامل گڼل کېږي، داعش وسله واله ډله ده، چې اکثره حملې د ملکي وگړو په وړاندې ترسره کوي. همدارنگه په هېواد کې د ولسمشريزو ټاکنو کمپاينونه، چې ولسي وگړي پکې برخه لري، او د طالبانو لخوا په ټاکنيزو کمپايني غونډو وروستۍ حملې او ولسي وگړو ته سخت گواښونه هم د ملکي مرگ ژوبلې په برخه کې د پام وړ زياتوالي راوستی.

پايله

دا چې د سولې په درشل کې جگړې لاپسې زور اخيستی، افغان مشران بايد د بهرنيو هېوادونو پر ځای د افغان دولت او افغان طالبانو ترمنځ درېيم گړي توب ته راودانگي، ترڅو د افغان سولې راتلل شونې او افغان وژنه ودرېږي. دا ځکه چې په کراتو کراتو وليدل شول چې بهرني هېوادونه د خپلو ملي گټو پر وړاندې افغان سولې ته ارزښت نه ور کوي، او آن دا چې ډېری هېوادونه په افغان سوله کې تر هغو ريښتيني همکاري نه ترسره کوي چې د هغوی داخلي ستونزې حل و نه مومي. دا کار بيا د افغان سولې پروسې لاغځولو په معنی ده او کله چې د هغوی ستونزې حل نه شي نو نه يوازې د درېيم گړي توب څخه لاس اخلي، بلکې د افغان سولې په اړه سپک او بې مسؤليتته گواښونه هم ترسره کوي او په ښکاره توگه د افغان سولې په وړاندې خنډونه جوړوي. د هغو وسه والو ډلو په غښتلي کولو کې خپله ونډه لوبوي، چې د تاوتریخوالي په دوام کې يې گټې نغښتې وي، او هغوی خپلې گټې د ملکي وگړو په وژلو او ټپي کولو سره په آسانه توگه ترلاسه کوي. طالبان او افغان حکومت بايد د مخامخ خبرو اترو له لارې سوله افغانۍ کړي، او د نورو هېوادونو لاسونه ترې لنډ کړي. سوله او خبرې اتري يو بل ته د څه ورکولو او منلو په معنی دي، نو د جگړې دواړه لوري (طالبان او افغان حکومت) بايد همدې اصل ته په کتو نه يوازې د ملکي وگړو مرگ ژوبلې ته د پای ټکی کېږدي، بلکې په يو گډ کور کې يو د بل شتون ومني، ترڅو د څو لسيزو جگړو ستړی افغان ولس د نورو ولسونو په څېر د هر اړخيزې سولې شاهد واوسي.

آگاهی: در کنار اینکه حلول عید سعید اضحی ۱۴۴۰ هـ ق را به خوانندگان محترم تبریک و تهنیت عرض می نماییم، از حضور شان پوزش می طلبیم که به علت مرخصی های عید، شماره هفته آینده (تحلیل هفته) ار نشر باز می ماند.

إعلان: يقدم مركز الدراسات الإستراتيجية والإقليمية أسمى التهاني للشعب الأفغاني والأمة الإسلامية كافة بمناسبة حلول عيد الأضحى المبارك، سائلين الله أن يتقبل مناسك وطاعات جميع المسلمين.

ولأجل عطلة عيد الأضحى المبارك خلال الأسبوع المقبل، نعتذر عن نشر تحليل الأسبوع.

Advertising : While we extend our congratulations to our esteemed readers on the occasion of Eid al-Adha, we apologize for the inconvenience due to the upcoming week's (weekly analysis) issue due to Eid holidays.

ارتباط با ما:

ایمیل: csrskabul@gmail.com - info@csrskabul.com

وبسایت: www.csrskabul.com - www.csrskabul.af

شماره تماس دفتر: 202564049 (+93) - 784089590 (0) 93 +

لطفا نظریات و پیشنهادات خود را جهت بهبود مطالب این نشریه به ما ارسال دارید.